

Pripomenúť a uctiť si významné výročie narodenia výnimočného Prievidžana pripadajúce na rok 2007 viedlo Miestny odbor Matice slovenskej v Prievidzi k tomu, aby bol tento rok vyhlásený za Rok Mikuláša Mišíka. Udialo sa tak na Valnom zhromaždení MO MS konanom 20. februára 2007. Iniciátormi tohto počinu boli Erik Kližan a Ján Sabo, členovia miestnych odborov MS. Do navrhnutých aktivít sa zapojili takmer všetky kultúrne inštitúcie mesta a mesto Prievidza.

Mikuláš Mišík – Vystrkovčan

V tomto roku uplynie práve sto rokov od chvíle, keď sa v Prievidzi, na Vystrkove, v chudobnej rodine Mišíkovcov narodilo v poradí šieste dieťa a dostalo meno Mikuláš. Otec Ján bol remeselníkom – kováčom a matka Mária sa starala o hladné krky – bola domáca, ako sa to zvyklo uvádzať v životopisoch. Po Mikulášovi sa narodili ešte dvaja súrodenci. Jedna zo starších sestier – Emília zomrela vo veku necelého jedného roka a asi aj preto ju Mikuláš Mišík neuvádza vo svojom životopise. Život pre početnú, desaťčlennú rodinu nebol ľahký. V spoločnej domácnosti žila s nimi aj matka Márie Anna, rodená Záni, písané vtedajším pravopisom.

Mikuláš Mišík nastúpil v roku 1930 na kňazskú dráhu. Vysvätený bol vo Svätom Kríži nad Hronom (dnes Žiari nad Hronom), spolu s ďalšími dvoma absolventmi banskobystrickej teológie. Ako kaplán i kňaz pôsobil na viacerých miestach v banskobystrickej diecéze. V rokoch 1938 až 1945 pracoval aj v trnavskej diecéze, kde bol zamestnancom a kultúrnym referentom Spolku svätého Vojtecha v Trnave (ďalej SSV) a súčasne kaplánom na viacerých farnostiach. .

Okrem pastoračnej činnosti sa Mikuláš Mišík venoval celý svoj život histórii. Študoval a bádala už od mladosti. Veď ako dvadsaťjedenročný vydal vlastným nákladom, na ten čas kontroverzné, dielo Husiti na Slovensku. Dielo vyvolalo nečakane tvrdú reakciu. Už v čase jeho spracovávanía bolo hodnotené veľmi kriticky. Ešte pred vydaním ho Mikuláš Mišík zaslal do súbehu Matice slovenskej a už vtedy sa kritici vyjadrili, ako o príliš jednostrannom a subjektívnom diele, vcelku nevhodnom na samostatné vydanie. Napriek tvrdej kritike a následnej polemike, vyšiel z nej Mikuláš Mišík ako víťaz, pretože knihu vydal a možno predpokladať, že bola aj vypredaná.

Mikuláš Mišík žil veľmi intenzívny život počas svojho pôsobenia v SSV. Ako referent mal na starosti vydávanie kníh, z ktorých bolo v tom čase vydaných viac ako 400 titulov. Pracoval aj inak: bol členom správneho výboru SSV a istý čas aj výkonného výboru, spoluzakladal SSV v Maďarsku a bol členom dozornej rady Slovenského rozhlasu v Bratislave.

Pri svojej práci však nikdy nezabudol na svoje rodné mesto Prievidzu. S jeho zaujímavou a bohatou históriou sa oboznamoval neustále, už od raného veku. V období, keď spracovával svoju prvú knihu, nachádzal v archívoch dokumenty a informácie o Prievidzi, ktoré ho priviedli k rozhodnutiu – spracovať a vydať zistené skutočnosti knižne. Na základe indícií môžeme predpokladať, že so zbieraním dokumentov začínal okolo roku 1927. Kniha, ktorú vydal v roku 1971 pod jednoduchým názvom *Prievidza*, mala v čase jej spracovania viacero názvov. Spočiatku to boli *Dejiny Prievidze do roku 1848*, neskôr len *Dejiny Prievidze*. Vychádzajúc zo zistených údajov môžeme konštatovať, že kniha bola prvýkrát pripravená do tlače v roku 1936, keď sa s ňou zúčastnil v Hubkovom súbehu Matice slovenskej, v ktorom sa umiestnil na druhom mieste, s čím súvisela aj odmena vo výške 1 500 korún.

Počas bádania v archívoch nachádzal Mikuláš Mišík stále ďalšie a ďalšie informácie, o ktoré priebežne dopĺňal svoje záznamy a zápisy. V období „budovania socializmu“ mal aj toto sťaženie, ale ani zákaz vstupu do štátnych archívov jeho bádanie neprerušil. Vo svojom okruhu mal viacero priateľov – historikov, ktorí mu prepotrebné podklady vďačne zasielali. A tak napokon dielo uzrelo svetlo sveta. Je to jediná kniha s historickou témou, ktorá čakala na svoje vydanie dlhých tridsaťpäť rokov.

Okrem spomenutých kníh vydal Mikuláš Mišík viacero prác v zborníkoch alebo samostatne. Bol vážnym prispievateľom časopisov a denníkov, v začiatkoch mládežníckych, neskôr aj politických. I keď v jeho tvorbe prevládala téma histórie, predsa sa v mladosti objavili pokusy o poéziu i prózu.

Mikuláša Mišíka možno dnes hodnotiť ako veľkého lokálpatriotu, človeka, ktorý miloval svoje rodné mesto, na ktoré nikdy nezabudol. Pracovné povinnosti ho síce zaviali do rôznych miest Slovenska, ale jeho srdce bilo vždy pre Prievidzu, hoci v tomto meste žil iba dvanásť rokov. Mikuláš Mišík zostáva človekom, ktorý zanechal v Prievidžanoch hlbokú brázdú poznania svojej histórie a jeho kniha *Prievidza* zostáva i v súčasnosti základným študijným materiálom o histórii nášho mesta.

„Odhaľoval dejiny národa, aby slúžili budúcnosti.“

Lýdia Ondrejková, MO MS Prievidza